Need an amazing tutor?

www.teachme2.com/matric

Collected and collated by

teachme2

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/
NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS HUISTAAL V3

2021

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 80

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

Kopiereg voorbehou

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

NASIONALE NASIENSIMBOLE

VERDUIDELIKING	SIMBOOL	BESKRYWING
Woordorde	(→)	Hakies en pyltjie
Woord(e) weggelaat	^	Weglaatteken
Spelfoute	═══	Dubbelstreep onder die spelfout
Taalfoute	———	Enkelstreep onder die taalfout
Paragraafindeling	[	Begin van 'n nuwe sin
Woord(-keuse)-foute	X	Trek 'n X bo-oor die verkeerde woord.
Erkenning van taaljuweeltjies	✓	Regmerkie bo goeie taalgebruik, idees of uitdrukkings
Onduidelik/onverstaanbaar	∫ (in die kantlyn)	Kronkelstreep
Punktuasie	O	Omkring

Neem taalvariëteit in ag.

AFDELING A: OPSTEL

AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer. Die kandidaat mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf. Hy/Sy mag enige tipe opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf. Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die opstel die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud:	**I = Kh = 22**
Taal, styl en redigering:	**T = Kl = 10**
Struktuur:	**S = K = 4**
Skryf dan die totaal van die opstel aan die regterkant (onder die opstel).	**36**

Dra die punt uit 50 oor na die BEGIN van die opstel (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

DIE FORMAAT VAN DIE OPSTEL

- **Inleiding:** Dit is gewoonlik een paragraaf waarin die onderwerp bekendgestel word. Dit behoort treffend, relevant, saaklik en kort te wees.
- **Liggaam:** Dit is verskeie paragrawe waarvan die eerste sinne gewoonlik die hoofgedagte bevat. Die daaropvolgende sinne is ter ondersteuning van die hoofgedagtes en is menings van die skrywer. Die laaste sinne bevat gewoonlik die samevatting van die hoofgedagte.
- **Slot:** Dit is die laaste paragraaf wat die opsomming van die skrywer se mening of sy/haar standpunt insluit. In die geval van 'n verhalende, beskrywende en bespiegelende opstel vat die slot die skryfstuk saam, terwyl 'n argumenterende en beredeneerde opstel se slot die skrywer se finale standpunt/mening weerspieël.

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

VRAAG 1

Riglyne

Assesseer die opstel, sonder vooroordeel, vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Hierdie moontlikhede (onderstaande nasienriglyne) mag nie as bindend beskou word nie. Die kandidaat bied dus enige soort opstel aan, **byvoorbeeld**:

1.1 **Hokaai, stop die lorrie!**
Die kandidaat sal die opstel as 'n **verhalende** opstel kan aanbied indien hy/sy letterlik skryf oor 'n weghollorrie wat tot stilstand moet kom. Hierdie onderwerp kan egter ook konnotatief geïnterpreteer word as die inhoud fokus op 'n aksie/handeling/toestand/situasie wat buite beheer is en gekeer moet word. 'n **Beskrywende** opstel kan die oorsake/gevolge van 'n situasie wat handuit geruk het, beskryf. Die kandidaat kan ook in 'n **bespiegelende** opstel die redes waarom situasies dikwels buite beheer raak, aanspreek. 'n **Argumen-terende/beredeneerde** opstel kan argumente aanvoer waarom waarskuwings soos hierdie te alle tye in ag geneem moet word. Hierdie onderwerp leen hom dus tot 'n letterlike of figuurlike interpretasie. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

1.2 **Positiewe denke oor die lewe is noodsaaklik.**
Die onderwerp leen hom tot die skryf van 'n **argumenterende** of **beredeneerde** opstel indien die kandidaat hom/haar uitspreek oor waarom positiewe denke noodsaaklik vir die lewe is. In 'n **bespiegelende** opstel kan daar besin word of dit noodsaaklik is om positief oor die lewe te wees. In 'n **verhalende** opstel kan die kandidaat oor insidente skryf toe positiewe denke 'n noodsaaklikheid vir iemand was. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

1.3 **Dit was die moeilikste besluit wat ek moes neem.**
In 'n **verhalende opstel** kan 'n kandidaat vertel van insidente/'n sameloop van omstandighede wat hom/haar genoop het om ten koste van hom-/haarself die moeilikste besluit te neem. Die emosionele gewaarwordinge van die kandidaat voor en na die neem van die moeilike besluit wat radikale gevolge ingehou het, kan as inhoud vir 'n **beskrywende opstel** dien. Die lesse wat die kandidaat geleer het nadat hy/sy 'n moeilike besluit moes neem/geneem het, kan in 'n **bespiegelende opstel** aangebied word. In 'n **argumen-terende/beredeneerde** opstel kan die voor- en nadele wat moeilike besluitnemings-prosesse vir iemand inhou, teenoor mekaar opgeweeg word. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

1.4 **Toe begin die musiek speel ...**
As 'n **verhalende** opstel kan die kandidaat skryf oor 'n geleentheid waar die musiek net skielik begin speel het en wat die gevolg(e) daarvan was. Die verhaal kan die titel as slot hê met 'n klomp goed wat vooraf gebeur het. In 'n **beskrywende** opstel kan beskryf word watter emosies musiek wat speel op iemand het. By 'n **bespiegelende** opstel kan gekyk word na die moontlike invloed van musiek op 'n individu. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

1.5 **Lig die anker, span die seile ...**
Hierdie titel kan hom tot 'n **verhalende opstel** leen sou die kandidaat oor 'n spesifieke insident/insidente in sy lewe vertel wat bygedra het tot sy/haar grootwordproses. Op letterlike vlak kan die kandidaat oor 'n spesifieke vaart op 'n boot skryf. 'n Verhaal kan ook gebou word rondom die beëindiging van 'n verhouding of 'n verhuising na baie jare op 'n spesifieke plek. Indien die kandidaat byvoorbeeld oor sy/haar emosies skryf terwyl hy/sy voorberei om die grootmenslewe aan te pak, kan hierdie titel as 'n **beskrywende opstel** geassesseer word. 'n **Bespiegelende opstel** kan byvoorbeeld 'n bepeinsing wees oor die toekomsverwagtinge van iemand wat op die drumpel van die grootmenslewe staan terwyl 'n **argumenterende/beredeneerde** opstel tot 'n gevolgtrekking kan kom, waarom dit vir sommige mense makliker as vir ander is om die uitdagings van 'n onbeskermde omgewing die hoof te bied. Hierdie onderwerp kan letterlik of figuurlik geïnterpreteer word. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

1.6.1 **Mensfigure met sosialemediasimbole**
Vir 'n **verhalende opstel** kan 'n kandidaat hierdie prikkel byvoorbeeld gebruik om oor spesifieke insidente te vertel waar sosialemediagebruik die lewens van mense beïnvloed het, terwyl 'n **beskrywende opstel** op die beskrywing/verduideliking van een of meer van die verskillende mediaplatforms kan konsentreer. Indien die kandidaat oor die invloed van sosialemediaplatforms op mense se lewens konsentreer, kan so 'n poging as 'n **bespiegelende opstel** geassesseer word. 'n **Argumenterende/beredeneerde opstel** kan byvoorbeeld die voor- en nadele van sosialemediagebruik as inhoud bevat. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

1.6.2 **Voëls in formasievlug**
'n **Verhalende** opstel kan die storie vertel van hoe die formasievoëls iemand lewenslesse geleer het./na geluk gelei het. In 'n **beskrywende** opstel kan die kandidaat sy/haar belewing van die voëls besing. Die kandidaat kan in 'n **bespiegelende** opstel oor die moontlikhede van orde en formaat in die lewe skryf. Wanneer geargumenteer/beredeneer word oor die noodsaaklikheid van orde/reëlmaat in 'n mens se lewe, kan die kandidaat hier 'n **argumenterende/beredeneerde** opstel skryf of standpunt inneem oor die voor- of nadele van reëlmaat. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

1.6.3 **A van harte**
Vir 'n **verhalende opstel** kan 'n kandidaat hierdie prikkel gebruik om oor spesifieke insidente te vertel waar die ontvangs van hierdie spesifieke speelkaart mense se lewens beïnvloed het. Die prikkel leen hom ook vir 'n (tong-in-die-kies) liefdesverhaal waar gefokus word op (jongmens-)liefde, terwyl iets wat tydens 'n kaartspel plaasgevind het ook aanvaar kan word. In 'n **beskrywende opstel** kan die inhoud op die verskillende speelkaarte van die lewe konsentreer. Indien die kandidaat oor die lewe as 'n metaforiese speelkaart besin, kan so 'n poging as 'n **bespiegelende opstel** geassesseer word. 'n **Argumenterende/ beredeneerde opstel** kan byvoorbeeld konsentreer of kaartspeletjies nog 'n doel dien. Daar kan ook beredeneer word of fortuinvertellery aanvaarbaar is al dan nie. Enige ander tipe opstel oor hierdie onderwerp moet op meriete oorweeg word. **[50]**

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

SOORTE OPSTELLE:

VERHALENDE OPSTEL

Dit is 'n interessante vertelling van 'n storie/gebeurtenis(-se) (gewoonlik uit die verlede). Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit handel oor iets wat gebeur het en vertel word ('n storie of gebeurtenis).
- 'n Sterk oortuigende storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig.
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, dit oortuig en ontwikkel logies, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- 'n Treffende inleiding wat die leser boei, word aangebied.
- 'n Verrassende slot rond die inhoud af.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Dit gebruik gewoonlik die verlede tyd.

BESKRYWENDE OPSTEL

Die skrywer beskryf iets/iemand soos hy/sy dit ervaar (dis moeilik om iets te beskryf wat nie eerstehands ervaar is nie) en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef.

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sintuie en 'n goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, 'n eie belewing en sinvolheid geniet aandag (dit is meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties tot 'n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word oorspronklik aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Beskrywing het atmosfeer en stemming ten doel: dit word hoofsaaklik gedoen deur die konnotasie en nie met die denotasie van woorde nie.
- Stylfigure kan gebruik word.

BEREDENEERDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om 'n gebalanseerde gesigspunt van beide kante van 'n argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan. Die skrywer mag tot 'n spesifieke gevolgtrekking aan die einde van die opstel kom, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik in die ontwikkeling van die opstel ontleed wees.

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

Hou die volgende in gedagte:

- Die opstel handel oor 'n onderwerp waaroor standpunt, alreeds tydens die inleiding, ingeneem word.
- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Dit bevat goed gemotiveerde en ondersteunende stellings.
- 'n Gevolgtrekking word in die slotparagraaf, wat aansluit by die inleiding, gemaak. Die slot gee 'n sterk aanduiding van die skrywer se mening.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Hoewel objektief, kan die skrywer ook persoonlik raak.

BESPIEGELENDE OPSTEL

Die skrywer oorweeg/deurdink 'n idee/lewenswaarheid en gee sy/haar emosionele reaksies en gevoelens weer. Dit bespiegel oor drome of wense/moontlikhede.

Hou die volgende in gedagte:

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink: verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- Dis persoonlik van aard.
- Daar is 'n definitiewe struktuur, maar 'n gevolgtrekking is nie nodig nie.
- Dit hoef nie 'n gebalanseerde bespreking te bied nie – dit kan humoristies of ernstig geskryf word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

Die skrywer het 'n spesifieke mening en argumenteer daaroor om sy/haar standpunt te motiveer.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit is subjektief en definitiewe menings moet gestel word.
- 'n Eie mening word op 'n baie oorspronklike en treffende manier gegee.
- 'n Reeks argumente om perspektief te motiveer, word gegee.
- Verdediging of aanval van 'n saak word enduit volgehou.
- 'n Verskeidenheid stylfigure en oorredingstegnieke kan gebruik word.
- Sterk gevoelstaal wat emosioneel is, maar nie kru taal nie, kan gebruik word.
- Daar moet 'n duidelike en oortuigende slot wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

Kopiereg voorbehou

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

AFDELING B word volgens die rubriek uit 25 geassesseer. Slegs TWEE tekste word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste teks nagesien.

NASIENRIGLYNE
Dui aan die einde van die skryfstuk die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:
Inhoud, beplanning en formaat: **I = K = 10**
Taal, styl en redigering: **T = G = 6**
Skryf dan die totaal van die skryfstuk aan die regterkant (onder die teks). **16**
Dra die punt uit 25 oor na die BEGIN van die skryfstuk (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

2.1 INFORMELE BRIEF: VRIENDSKAPLIKE BRIEF

Die kandidaat skryf 'n informele brief aan sy/haar ouma/oupa waarin hy/sy vertel van die werk wat hy/sy by die Dierebeskermingsvereniging gedoen het waarvoor hy/sy vereer is.

Hou die volgende in gedagte:

- Informele taal, register en styl behoort gebruik te word.
- Beskrywende, maar eenvoudige taal behoort voor te kom.
- Die briefinhoud behoort logies en volgens bogenoemde doel uiteengesit te word.
- Briewe behoort 'n inleiding, liggaam/inhoud en slot te hê.
- Die skrywer se adres en datum waarop die brief geskryf word, moet gegee word.
- Na die skrywer se adres behoort die informele aanhef te volg.
- Die brief behoort informeel afgesluit te word.
- Die formaat van die brief is belangrik. **[25]**

2.2 FORMELE BRIEF: GELUKWENSING

Die brief fokus op die gelukwensing aan die skoolhoof oor die besondere eer om as die beste hoërskool in die land aangewys te word.

Hou die volgende in gedagte:

- Die formaat is formeel: daar moet dus twee adresse wees. Die res van die brief se formaat moet korrek wees soos wat dit vir formele briewe geld.
- Die inhoud is baie belangrik, so ook die styl, struktuur en doel.
- Styl: Dit behoort saaklik, formeel, maar hoflik te wees.
- Eenvoudige, direkte taal is nodig.
- Struktuur: Die brief moet bestaan uit paragrawe waarin gefokus word op die besondere eer wat die skool te beurt geval het en waarom die skool die toekenning verdien.
- Die brief word aan die skoolhoof gerig.
- Die formele register moet gebruik word, soos bv. “u” in plaas van “jy”/“jou”.
- Die afsluiting is formeel en bevat die skrywer se voorletters, van en titel, waar nodig, bv.

Die uwe/Vriendelike groete/Met agting/Met agting en vriendelike groete/Groete

P. van Zyl
P. van Zyl **[25]**

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

2.3 **HULDEBLYK**

Bring hulde aan 'n jeugleier in die gemeenskap wat onverwags oorlede is.

Hou die volgende in gedagte:

- Die jeugleier se naam en van behoort gegee te word.
- Sy/haar prestasies en hoogtepunte uit sy/haar gemeenskapswerk behoort ingesluit te word.
- Die fokus behoort te wees op dit wat die persoon vermag het.
- Gebeurtenisse/staaltjies/persoonlike inligting behoort ingesluit te wees.
- Die huldeblyk moet waarderend wees.
- Iets persoonliks, soos 'n gedig, kan bygevoeg word.
- Taal, styl en register is formeel, opreg en uit die hart.

[25]

2.4 **RESENSIE**

Die resensie handel oor die nuwe restaurant, *Lekkereet*.

Hou die volgende in gedagte:

- Gee 'n individuele respons oor die restaurant .
- Gee jou mening oor die restaurant na aanleiding van atmosfeer, bediening en gehalte van die disse.
- Dit is gewoonlik subjektief.
- Toepaslike feite, byvoorbeeld die naam van die restaurant, adres en tye moet gegee word.
- 'n Oorspronklike opskrif behoort verskaf te word. **[25]**

2.5 **TOESPRAAK**

Die gas/Jy spreek die skool, tydens 'n saalbyeenkoms, oor respek toe.

Hou die volgende in gedagte:

- By hierdie toespraak moet die gehoor formeel gegroet word:
  Meneer Visagie, onderwysers en leerders ...
- Die styl moet by die geleentheid en die gehoor pas.
- Skryf weldeurdagte idees en vermy clichés.
- Gebruik kort sinne met eenvoudige idees en bekende voorbeelde.
- Die inleiding moet die gehoor se aandag prikkel.
- Die inhoud van die toespraak moet in paragrawe aangebied word.
- Die slot moet die gehoor tot nadenke stem. **[25]**

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

2.6 **NOTULE VAN 'N VERGADERING**

Die kandidaat skryf slegs die notule van die nuwe sake wat tydens die beplannings-vergadering bespreek is.

Hou die volgende in gedagte:

- Die notule moet 'n komiteelid, wat nie teenwoordig was nie, 'n idee gee van wat by die beplanningsvergadering gebeur het.
- Alle besluite wat in verband met punte 4.1 tot 4.6 geneem is, moet genotuleer word.
- Die notule word in die teenwoordige tyd geskryf.
- Die notule stem puntsgewys ooreen met die agenda.
- Die taal en styl is formeel.
- Die naam van die beplanningsvergadering, datum van die vergadering en plek van die vergadering word boaan die notule geskryf.
- Hierdie notule hoef nie die volgende in te sluit nie: 'n opening en verwelkoming, 'n lys van teenwoordige lede, 'n lys afwesiges, die notule van die vorige vergadering wat gelees en goedgekeur is, dan sake uit die vorige notule en die notule hoef nie deur die voorsitter en die sekretaris/sekretaresse onderteken te word nie. **[25]**

GROOTTOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in 'n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in 'n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE]

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD & BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks 30 PUNTE	Hoë vlak	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting -Idees is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke -Uitsonderlike organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons baie goed; getuig van vaardigheid -Idees heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid -Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend -Idees redelik samehangend en oortuigend -Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Wisselvallige samehang in respons -Idees onduidelik, nie oorspronklik nie -Min bewys van organisasie en samehang	-Respons heeltemal irrelevant -Idees deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie -Vaag en herhalend -Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van 'n opstel ontbreek -Idees intelligent en volwasse -Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons goed; getuig van vaardigheid -Idees relevant, interessant -Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid -Idees redelik samehangend en oortuigend -'n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons is grootliks irrelevant. -Idees begin los staan en kan verwarrend wees -Skaars 'n bewys van organisasie en samehang	-Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie -Heeltemal irrelevant en ontoepaslik -Deurmekaar en geen fokus nie

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE] (vervolg)

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks; Woordkeuse; Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling 15 PUNTE	Hoë vlak	14–15	11–12	8–9	5–6	0–3
		-Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend -Toon retories treffend en effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Knap gedaan	-Toon, styl, register en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik effektief en 'n deurlopende gepaste toon word gebruik -Grammatika en spelling grootliks foutvry -Baie goed gedoen	-Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks -Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra -Toon is gepas -Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk	- Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik baie basies -Toon en woordkeuse skaars toepaslik -Baie beperkte woordeskat	-Taal onverstaanbaar --Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie -Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak
	Lae vlak	13	10	7	4	
		-Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Baie goed tot knap gedaan	-Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief -Toon gepas en effektief -Enkele foute in grammatika en spelling -Goed gedoen	-Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk -Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele	-Taalgebruik onvoldoende -Weinig indien enige sinsverskeidenheid -Woordeskat baie beperk	
STRUKTUUR Kenmerke van teks; Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie 5 PUNTE		5	4	3	2	0–1
		-Uitstekende ontwikkeling van onderwerp -Uitsonderlike detail -Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer	-Logiese ontwikkeling van details -Samehangend -Sinne en paragrawe logies en toon variasie	-Relevante detail ontwikkel -Sinne en paragrawe goed gekonstrueer -Opstel maak nog sin	-Sommige punte geldig -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nog effens sin	-Noodsaaklike punte ontbreek -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nie sin nie

Need an amazing tutor? www.teachme2.com/matric

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR TRANSAKSIONELE TEKSTE – HUISTAAL [25 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING & FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks 15 PUNTE	13–15 -Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idees intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skryfwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees -Idees behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste en akkurate formaat	10–12 -Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met onbeduidende foute	7–9 -Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Sommige detail ondersteun die onderwerp -Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	4–6 -Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas -Kritiese foute begaan	0–3 -Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks; Taalgebruik en konvensies; Woordkeuse; Punktuasie en spelling 10 PUNTE	9–10 -Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	7–8 -Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	5–6 -Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	3–4 -Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat -Betekenis belemmer	0–2 -Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaai met foute en verward -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer

Kopiereg voorbehou